

שיחות הר"ן קנ"ה

במרה שחורה ביותר מזה בעצמו, מחמת שצריכין להיות בשמחה בשבת ואיני זוכה לזה (ובאמת כוון מאד למחשבותי בזה כי תיכף בעת אמירתו כל הנזכר לעיל התחיל לעלות על מחשבותי דאגות איך זוכין לשמחה בשבת) ובזה שאמר דבוריו הקדושים האלו "עתה יהיה לך" וכו' בזה ניחם וחיוק אותי הרבה שעל כל פנים לא יהיה לי מרה שחורה מזה בעצמו שאני מחייב לשמח בשבת וכו'":

גם בעת שהיה מרבה להוכיח אותי על זה להיות שמח בשבת אז עניתי ואמרתי אני חפץ ורוצה מאד להיות בשמחה בשבת (וכוונתי היה אם איני זוכה לשמחה בשבת על כל פנים אני רוצה מאד להיות בשמחה וכבר שמעתי הרבה ממנו מגודל מעלת הרצון והכסופין וכו') ענה ואמר להעולם: השמעתם מה שהוא אומר? היטב אשר דיבר!

גם הוכיח אותנו אז לזמר זמירות בשבת הרבה, ולבלי להסתכל על שום מונע מאיזה בני אדם היושבים על השלחן שנדמה לו שאין רצונם בזה, רק להתחזק לזמר זמירות בשמחה, ולהנחיל השלחן כל יום השבת בשמחה גדולה, כי עיקר הוא השמחה בשבת:

עיקר ענין השמחה בשבת הוא להיות בחירות ועונג אלקי. והגם שהיו

שויך לסימן י"ז ב"ליקוטי תנינא" המתחיל: צריך לזהר מאד להיות בשמחה בשבת וכו', כל זה אמר בליל שבת קדש ובתחלה שאל אותי: האתה שמח בשבת? השבתי: אני לפעמים נתעורר עלי איזה יראה בשבת (שקורין פרום) ואמרתי לו בזו הלשון: איך בין אמאל פרום והשיב: לא כך הוא, העיקר הוא שמחה ואז הוכיח אותי הרבה להיות בשמחה דייקא בשבת ואז אמר כל הענין הנדפס ב"ליקוטי תנינא" סימן י"ז הנזכר לעיל מענין מעלת השמחה בשבת ונכלל שם שגם היראה עיקר עלייתה על ידי השמחה של שבת דייקא, היינו שעיקר הוא רק השמחה בשבת ואז דיקא עולה היראה שהוא בחינת מה שקורין פרום והאריך הרבה בשיחה הקדושה הזאת, והוכיח אותנו ואותי ביותר להתגבר להיות שמח וטוב לב בשבת ולהרבות בתענוגי שבת וכו' כנדפס שם.

ואמר: הלא כל הוצאותיו של אדם קצובין חוץ מהוצאות שבתות ויום טוב וכו'. ואמר: הלא גם בעל הבית פשוט הוא שמח בשבת בהדגים והזויפיצא שלו.

ואחר כך אמר לי: עתה יהא לך ממה להיות במרה שחורה כוונתו, כי מאחר שהוכיח אותי הרבה להיות בשמחה בשבת יכול להיות שאחיה חם ושלום,

האדם לבניו, כי ברכותיו מתקיימים, אפי' אדם פשוט ביותר.

והנה רביה"ק גילה בזה סוד שם הוי"ה אלקים. כי ישנם שני הנהגות, יש

הנהגת שם הוי"ה ב"ה, ויש הנהגת שם אלקים. הוי"ה הוא הנהגת יחודא עילאה, בחי' השגחה. אלקים הוא הנהגת הטבע. ובימות החול רואים הנהגת הטבע, ושבת קדש הוא בסוד שם הוי"ה. ובזה"ק כתיב שהוי"ה אלקים הוא שמו שלים. שהאדם מצד אחד משתוקק לעבודת ה' ומצד שני מענג את עצמו בחירות כזה כאילו שכבר הגיע לכל המדרגות, וזהו יחוד הוי"ה אלקים.

ובימות החול עיקר העבודה היא השתוקקות, ובשבת עיקר העבודה היא להכלל בעונג אלקי. וכל התפילה שהתפלל בכונה בימות החול, מתעלים כליל שבת, ובתפילות השבת משתוקק מאליו להשי"ת. ובשבת בבוקר נתגלה אהבת ה' אליו מכל עבודתו שבימות החול.

ולפעמים גם בשבת ישנה סתימת האורות, שהוא סוד התכללות ימות החול בשבת. אבל עיקר עבודת השבת הוא שכליל שבת זמן השתוקקות בשמחה של האדם לה', וביום השבת התגלות אהבת ה' אל האדם.

והנה שורש כל העבודה הוא להמשיך ג' מוחין בינה חכמה וכתר. מח הבינה מאיר בעיקר ביום טוב, אך גם בשבת נתגלה השמחה, באופן שהשמחה היא שמחה של עונג, בסוד (ספר יצירה פ"א) 'חכם בבינה'. כמשרז"ל וביום שמחתכם אלו השבתות. כי עיקר השמחה הוא הרגשת השלימות.

צדיקים שהתנהגו בהתעוררות יראה בשבת, הכוונה היא ששלמות היראה היא עם שמחה. לא יראה של בחי' שעבוד, אלא יראה של עונג ושמחה.

ולכן הוסיף רביה"ק מה שהוצאות לא נכללים בשפע של השנה, כי השי"ת רוצה שיתענג הרבה בשבת, בלי חשבון כלל. וכן ברוחניות מפרש המאור עיניים שתהיה כל מלאכתך עשויה גם ברוחניות. ועיקר חשבון הנפש הוא בימות החול, ובשבת צריך להכנס יותר בבחי' כל מלאכתך עשויה אפי' מלאכת שמים. ולכן יש לשמוח במאכלי שבת כדי להגיע לשמחה אלקית.

כי עיקר נקודת מנוחת השבת הוא שאינו חושב על עצמו אם הוא זוכה למדרגות וכדו', שזוהי עבודת ימות החול בחי' יחודא תתאה, והגם שכל אחד כלול מהשני, אבל בכלליות בימות החול הוא עבודת יחודא תתאה, ענין של השתוקקות ומחשבה שאני רחוק מזה. אבל בשבת בכלליות הוא עבודת יחודא עילאה, וכל המדרגות הכתובים בספרי קודש אנו כבר נמצאים בהם, וכל מה שכתוב בספח"ק כגון בלקוטי מוהר"ן ובנועם אלימלך שהצדיק הוא כך וכך, אנו כלולים בזה. כי בימות החול הוא בחי' רשות הרבים, בחי' ריבוי ופירוד, אבל בשבת מאיר בחי' הרשות היחיד, ומתגלה לכל כי יש רק בורא עולם ונשמות ישראל באחדות אחת, ממילא כל מה שכתוב על הצדיקים זה על כל אחד מישראל, שיש לכל אחד חלק אלוה ממעל.

והוא מש"כ בגמ' שגם עם הארץ ירא לשקר בשבת, כי הוא נחשב כתלמיד חכם, כי בשבת קודש נכלל כל יהודי באלקות. ולכן אי' בספח"ק שכליל שבת יברך

כשאדם מרגיש שלם ולא חסר לו כלום, זהו בחי' שמחה של בינה.

חכמה הוא העונג של הרגשת הקשר עם השי"ת. ועיקר העליה הוא בבחי' אז תתענג על ה' שמתגלה במנחה של שבת, הוא דרגת הכתר, בחי' 'אני ה' אלקיכם', שלא רק מקושר לה' אלא נכלל ונשתאב בגופא דמלכא (זהר ח"א רי"ז ע"ב), שאני שלו נעשה אני של אלקות, ויוצא מהאני הנפרד. והוא ע"י שנכלל באין הגמור. לא רק בטל להשי"ת אלא נכלל בו, שהוא ית' השלם האמיתי. שהוא התענוג האמיתי של כלליות האני ואין.

וזהו סדר עליית השבת בכלליות. כי בליל שבת מתגלה הבינה, שהיא השמחה שבהשתוקקות. וביום שבת בבוקר מתגלה החכמה ועונג הקשר, ובמנחה מתגלה בחי' 'אז תתענג על ה'.

ובדרך העבודה: בינה הוא הרגשת השלימות שע"י העבודה, ולכן עבודת ליל שבת הוא השתוקקות וניגונים,

שהוא הניגון על הרגשת השלימות. וביום שבת בבוקר הוא עבודת הביטול להשי"ת, בחי' חכמה. ובמנחה הוא הביטול הגמור, שנכללים אני ואין ביחד. וכמעט אין שם אפי' הרגשת ביטול מרוב ההתכללות.

וכשהצדיק בבינה הוא יכול לדבר דיבורים, ובחכמה הוא בשתיקה. ובכתר הוא כ"כ גבוה שאפי' דיבור אינו מפריע מהדביקות, כי הדיבור נעשה נבואה וגילוי אלקות.

כי הדיבור הוא התגלות בחי' בי"ע, ובשבת אינו כ"כ זמן של דיבור (עיין תוס' מס' שבת קי"ג ע"ב ד"ה שלא), אלא עליית הדיבור בשתיקה. משא"כ במנחה של שבת, זוכים לדביקות כזאת שאפי' הדיבור אינו דיבור של פירוד, אלא גילוי נבואה. לכן במנחה של שבת הוא זמן אמירת תורה שאז נתעלה הדיבור דבי"ע לדיבור אלקי. בסוד רעוא דרעוין, ירחם ה' שנוכה למנוחת השבת, מנוחה לעילא ולתתא, עד שיתגלה עלינו השי"ת בביאת גוא"צ ברחמים בב"א.

